

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gl. 50 kr., za pol leta 1 gl. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novaku na velikem tgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo na naročevanje.

V začetku leta vabimo uljudno vse dosedanje naročnike „Slov. Gospodarja“, naj se naročijo še na dalje za leto 1895 na list, ki je in še tudi naprej zagovarja resno in vestno koristi sv. cerkve in slov. ljudstva pa ne išče v tem, kakor kaže že njegova cena, nikjer svoje koristi. Kdor more in hoče, naj pristopi med deležnike „katol. tisk. društva“, da se „Slov. Gospodar“ vzdrži tudi nadalje pri tej nizki ceni.

Deležnina „katol. tisk. društva“ znaša za celo leto 5 gold. in je v tem že tudi naročnina za „Slov. Gospodarja“. **Naročnina** pa znaša za celo leto 2 gold. 50 kr. in za pol leta 1 gold. 30 kr. ter za četrt leta 65 kr.

Naročnina se pošlje najlažlje po poštnih nakaznicah upravitelstvu „Slov. Gospodarja“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Odbor kat. tisk. društva.

Pogled naprej.

Neskončno modro je uravnala božja previdnost, da je človeku prihodnost prikrita. Pa kakor iz nekaterih znamenj moremo sklepati na prihodnje vreme, tako iz nekaterih političnih znamenj sklepamo politično prihodnost. Vendar človek obrača, Bog pa obrne.

Skoraj gotovo letos v Evropi ne bode vojske, ako se na Laškem ne bode kaj posebnega skuhalo. Mi Avstriji dobimo letos par prav važnih postav, namreč volilno preosnovo in novo davčno postavo. Naj bi obe bili pravični, pravični za glavni steber naše države, za kmečki stan! Letos bomo zopet volili deželne poslance. Mi Slovenci se volitve ne bojimo; zgubili ne bomo nič, prej kaj pridobili, ako smo složni. Ali pa bomo mi štajarski Slovenci složni ostali? Gotovo! Ako n. pr. »Slov. Gospodar« tako sodi o sedanjih ljudskošolskih postavah, kakor so pisali avstrijski škofje dne 11. novembra 1891, ali s tem dela neslogo? Nikakor, ker je od nekdanj istega mnjenja. Zoper kak stan pa ni ščuval in tudi ne bode. Sploh pa je »Slov. Gospodarju« vedno bila sv. vera voditeljica in mu bode tudi zanaprej!

Le poslušajmo, kako lepo so o sv. veri sedanjih namestnik Kristusov, papež Leon XIII., govorili v zadnjem božičnem govoru kardinalom in prelatom! Rekli so, da je bilo vse dosedanje njihovo delovanje na prestolu sv. Petra posvečeno namenu, da se po svetu vedno bolj razširja krščanska omika in kraljestvo božje. Hvaležni Bogu priznavajo, da ta njihov trud ni bil brezuspešen, kar spričuje zlasti oživljajoči se verski duh pri raznih narodih. Nevera, kateri so se narodi udali, rodila je žalostne sadove.

Narodi sedaj bitko čutijo te nasledke; osleparjeni in nesrečni gledajo rastoče nevarnosti za pravost in družabnost in spoznavajo, kako nespametno je zametovati kraljestvo božje in njegovo pravico. Sedaj jim je

jasno, da se posamezni ljudje kakor države zastonj trudijo za blagostanje, srečo in spopolnjevanje, ako tega ne iščejo pri Bogu. Vedó sedaj, da ni vestnosti in društvene kreposti, da tudi oistre postave ne zadostujejo brzdati duhove, kjer so zavrgli vero v Boga.

Zato pa treba skupnega delovanja, da se tem krepkeje razvija verska zavest ter da prešinja vse žile javnega in zasebnega življenja. Da bi se pač vrnila Bogu dolžna, ali mu tako nečastno odvzeta čast! Ime Njegovo imenuj se s spoštovanjem po zakonodajalnih zbornicah, po vseučiliščih, akademijah, po društvi in in družinah; uvedó naj zopet to ime oni, katerim je sveta dolžnost, med vojake, v šolo, delavnico in med ljudstvo, ki hrepeni po Njem!

Ako se tako utrdi vera v Boga, da njegov duh prešinja človeško družbo, tedaj človek na novo oživi, hrepeni po blažjih namenih, tedaj varno preiskuje najvišje resnice, diči se s posebno omiko in krepí s plemenitimi krepostmi, ki ga spopolnjujejo v sedanjem življenju ter omogočijo, da doseže tudi večno. To je ona srečna omika, katero je včlovečeni Sin božji prinesel človeštvu na svet!

Tako papež Leon XIII. — Slovenec je posebež. Pri njem sta vera in materin jezik nerazdružljiva. Ako zataji svoj materin jezik, navadno zataji tudi sv. vero in nasprotno. Zato pa iskreno ljubimo sv. vero in mili materin jezik. Ako bode naše dobro ljudstvo sv. veri udano, bode tudi krepkostno, in gotovo bode učakalo boljših dnij. Vsem ljubim Slovincem daj Bog srečno in veselo novo leto! Bog naj blagolovi naš trud! Vse za vero, dom in cesarja!

Skrbi in tožbe sadjerejca.

Prepričan sem, da je za zimo vsak sadjerejec sadna drevesa dobro zavaroval pred zajci ali s slamo, zlasti s turščino, ali pa s trnjem in koli. Vendar tako zavarovanje traja le od časa do časa; treba je vsako leto večkrat ponoviti. Sadno drevje in drugi pridelki pa so gotovo vredni, da se pred požrešno živadjo bolje okovarijo, namreč s pravičnim lovskim zakonom. Zato pa se nihče drug ne bo pobrigal, nego kmet sam mora stopiti na noge in terjati pravice! Stavim sto na eno, ko bi se drugim stanovom enaka krivica godila, kakšen vris in krik bil bi že po časnikih in zbornicah, da bi žugal svet podreti. Le kmet naš mirno spi in sanja, naj bi mu drugi pomagali iz zadreg, katere to niti ne briga. Slabo je to znamenje naše zavesti in poguma; vendar zmiraj ne sme tako ostati.

Pisalo se je že večkrat po časnikih, naj bi se združile občine k temu potrebnemu delu, kajti ravno v

občinah ima še naš kmet prosto besedo. Žal, tudi tu je menda pogorel. Na večkratni opomin in spodbudo oglasilo se je za zboljšani in pravični lovski zakon komaj par občin, drugod je bilo vse tiho. Sicer je nam ne preprijazna kmetijska družba štajarska na prvo prošnjo namignila, da je voljna pomagati, samo da se jih v ta namen oglasi več in mnogo občin. Sedaj je torej na občinah ležeče, ali in kedaj dobimo novi zakon v obrambo naših sadežev, še bolj pa nadepolnega sadnega drevja.

Spanje v tem času in taci razmerah mora biti vsakemu kmetu — sadjereju nerazumljivo. Saj nam le edina sadjereja obeta boljšo prihodnost, ako jo umno gojimo in s tem našim naslednikom zapustimo lep spomin svojega dela. Kdo bi to o lovu in divjačini mogel reči? Dostikrat se ta še za sedaj ne izplača; kdor pa le nalašč na škodo drugih zareja in varuje divjačino, ta ni vreden hvale od kmeta, še manj pa od njegovih naslednikov, katerim je slastni sadni prigrizek daleč od njegovih rok požrl že zgodaj — zajčji zob! Naprej torej, Komur mar je prihodnjega vnuka, Komur mar je zahvale rodú!

Pohorski.

Cerkvene zadeve.

Prelat Fran Kosar.

(Dalje.)

Zdaj je bil Kosar na pravi stezi, zdaj so se razkadili vsi dvomi gledé njegovega poklica, in nastal je velik mir v njegovem srcu. Očividno je, da ga je ljubi Bog sam izsolal prav za poklic spiritala. Ker je namreč sam imel več let vojsko gledé svojega poklica, bil je zdaj vaje vojak, ki je lahko varno vodil tudi druge v enaki borbi.

Kosar povsem opraviči zaupanje, katero je stavil njegov škof na njega. Držal se je v svojem novem poslu načela: »Duh je to, kar oživlja, meso ne pomaga nič.«¹⁾ Zato mu je prva naloga in vedna skrb, da spravi v lavantinsko semenišče dobrega duha. On pravi: »Kaj pomaga, naj hiša še tako močno stoji, naj je še tako lepo opravljena, če pa je polna nezdravega, okuženega zraka, vsakdo se je bo ogibal? Naša skrb je torej, da v našem semenišču vselej veje duh molitve, duh učenosti in duh ljubezni.«

»Duh molitve je največji dar božji. To že prerok Caharija naznanja ter smatra za posebno prijaznost nebes, da bo Bog izlil nad hram Izraelov duha molitve. »Zgodilo se bo tistega dne, in izlil bom nad bišo Davidovo duha milosti in molitve.«²⁾ Duh molitve pa je še zlasti za bogoslovca najvažnejši dar božji. Komu namreč treba več in večjih milostij nego duhovniku, ki naj bi božjih milostij ne le sebi nego tudi ljudem dobival? Vse milosti pa deli Bog le za ceno molitve. Ali torej ni neizrečeno važno, da se klerik že v semenišču vadi moliti in molitev kar najbolj ceniti, in to tem več, ker more le tem potom dobiti milost stanovitnega poklica? Po vsakdanji skušnji smo tudi prisiljeni soditi, da kdor si v semenišču ne prilasti duha molitve in ga nič ne veseli Boga v molitvah, tudi v psalmih in pesmih hvaliti, da se tistemu duhu molitve tudi v poznejših letih ne bo pomnožil, nego mu najbrž še pojemal in ga zadnjič tudi povsem zapustil, da še svojega brevirja molil ne bo. Sv. Terezija bi najrajši stopila na visoko goro ter ondi upila na glas, da jo čuje

ves svet: Ljudje, molite, molite, molite! in naj stopim tudi jaz pred semeniška vrata, da zakličem v hišo: Kleriki, molite, molite, molite! ... O Sv. Duh, izlij nad naše semenišče duha molitve, da bodo iz te duhovne hiše prihajali sami možaki molitve, ker potem se bo precej obnovil obraz naše škofiji!«

»Klerika veže stroga dolžnost, izuriti se v bogoslovskih vedah. Kdor nima duha učenosti, ni za duhovski stan. Sam Bog mu žuga: »Ker si ti vedo zavrgel, bom tudi jaz tebe zavrgel, da mi ne boš opravljal duhovske službe.«³⁾ Svetni duhovnik je po svojem poklicu pridigar, učenik, spovednik. Za vse to pa treba dokaj vednosti in učenosti. Kako pač more druge učiti, če sam ni vrlo izobražen. Naj se bogoslovec vsa štiri leta še tako marljivo uči, sprevidel bo že prve dni svoje službe, da vé še komaj, abece bogoslovja. Za to ga opominja sv. Duh: »Kadar človek konča, naj zopet začne.«⁴⁾ V vsakem drugem poklicu se človek lahko izuči, v mašniškem nikdar. »Če bi utegnil reči, dosti je, zgubljen si.« ... Vsem nam je jasno, da so kleriki lepega vedenja čast semenišča, a njegova posebna vrlina pa tudi bogoslovci znanstveno dobro izurjeni. Čem bolj je torej na glasu naš zavod, da se v njem vestno in resno goje znanosti, tem višje nas bodo cenili, celo naši nasprotniki, in čim učenejši duhovniki se v našem semenišču porajajo, tem bolj bodo ljudje in duhovništvo čislali in ljubili našo duhovno hišo, in tem več nadarjenih mladeničev podvzvalo se bode vstopiti v naše semenišče ... Gotovo je namreč, da nič ne hasne toliko časti in veljavi cerkve, kakor če nasprotnikom zastopa pot vrlo izobraženo duhovništvo, kateremu svet ne more in ne sme oponašati da je nevedno in nezmožno se vspeti do visočin sedanjih vede. V sedanjih nevarnih časih, ko se svet za naš zakramentalni značaj malo več zmeni, bomo si ne samo v mestih, nego tudi na kmetih le takrat še kaj veljave pripravili, če ljudem po svoji izobraženosti jemljemo oči v šoli, na prižnici in v zasebnem življenju. Učenost nam mora priboriti potrebno stanovsko čast, katere nam shlajena vera noče več priznati ... Duhovnik brez temeljite učenosti je v naših časih vojak brez orodja, in neraben hlapec v vinogradu Gospodovem ... Prosimo torej sv. Duha luči in razsvetljenja, in poleg učenosti ohranimo tudi čisto in pravično svoje srce, »ker modrost ne pojde v hudobno dušo, in ne stanuje v telesu grehu udanem.«⁵⁾

»Neogibno potreben je semenišču tudi duh ljubezni. Bog namreč, ki nas je semkaj poklical, je Bog ljubezni: »Bog je ljubezen«, in evangelij, katerega bomo kedaj oznanjevali, je evangelij ljubezni ... Brez duha ljubezni je vsaka čednost in učenost brez cene in zavrnjena od Boga. »Ko bi človeške jezike govoril in angeljske, a ljubezni bi ne imel, bil bi brneč bron in zvenčee cimbele«. Obsojena je torej na tem mestu lažnjiva narodnost in pagansko jezikoslovje, ki so pravi maliki naših dni, če jim manjka duha ljubezni. »In ko bi imel ... vse znanje, ljubezni pa bi ne imel, nič nisem ... in nič mi ne koristi.«⁶⁾ Obsojena in zavrnjena je tudi učenost brez duha ljubezni. Le duh ljubezni je, ki nas in zavod naš živi ter veže z Bogom, brez ljubezni ostanemo večno ločeni od Boga; ostane naše semenišče v ljubezni, ostane v Bogu; ako pa naše semenišče zgubi ljubezen, ni nič druga pred Bogom kakor mrtvo truplo, nezmožno več kaj koristiti naši škofiji ... Sv. Pavel priporočujoč ljubezen, konča s temi ganljivimi besedami: »Zdaj pa

¹⁾ Oz. 4, 6.

²⁾ Sir. 18, 6.

³⁾ Modr. 1, 4.

⁴⁾ 1. Kor. 13, 1—3.

¹⁾ Jan. 6, 63.

²⁾ Cah. 12, 10.